„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком и недељом на целом табаку а уторником на по табака.

ЦЕНА ЈЕ ОВА
за Аустро-Угарску:
за целу годину . . . . . 14 ф. — н.
на пол године . . . . . 7 ф. — н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.
За Србију (у злату)
за годину 32 дин., на пола године 16 дин., на четврт године 8 динара.

ЗАСТАВА.

ЛИСТ целокупне српске народне слободоумне странке.

ОГЛАСИ рачунају се по 6 новч. од ивице врсте овакових ситних слова, за жиг се плаћа по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“ у Нови Сад.

НЕНАПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се.

РУКОПИСИ не враћају се натраг.

Поједини бројеви стају 10 новч.

БРОЈ 173. У Новом Саду у петак 9. новембра 1890. ГОДИНА XXV.

СРПСКА ПРЕСТОЛНА БЕСЕДА.

Српска престолна беседа, којом је намесништво 7. о. м. отворило редовну српску народну скупштину, значајна је У њој ништа није речено тек да се нешто рекне, у њој нема завијања, нема околишења, нема формалности и усиљености, нема онога: да влада употребљује згодну прилику, да забашури и прикрије своја рђава дела, да свету завара очи. Свега тога нема у овој беседи, него је у њој речено само оно, што је требало рећи, а што је пука, сушта истина.

Радикална је влада учинила све, што је могла учинити. Необрађено, дивље и запуштено поље не да се тако лако и брзо у питомину претворити, а Србија је било још и измучено и исплакано поље. Кад су упропаститељи Србијини видели да даље не могу, да је Србија на рубу пропасти, они нису смели још и последњи самртни ударац да јој зададу, него су се повукли натраг, оставивши, да други земљу спасавају. И збиља је био тежак, врло тежак положај људи, који данас управљају земљом онда, кад су државну крму примили у своје руке. Али јака и чврста воља, непомућена свест, чисто родољубље све може учинити, и ми видимо данас Србију на путу опорављања, видимо је где напредује, где се жури, да постане права уставна држава, слободна земља.

То је, што се признаје у престолној беседи, а то морамо и сви признати, осим опозиције у Србији и оне безначелне српске штампе ван Србије, којој није по вољи данашња влада у Србији за то, што је радикална.

Али није само због тога значајна ова престолна беседа. Има нечега у њој, што је чини још значајнијом. То су она места, где се и народу признаје свест и пожртвованост. „Толико, не мање, служи на част народу, који је појмио сву важност свога задатка на биралишту,“ па онда: „ново преуређење (војске) показало је (при првим вежбањима) резултате, који могу да задовоље српско родољубље за жртве, које је народ принео и које приносе својој војсци.“ Тако се признање не изриче сваки пут народу, а што се у овој престоној беседи признало српском народу — то је све истина. Они, који мисле, да српски народ не зна и не уме да уважава праве уставне слободе, или су то тврдили из незнања, или што им није ишло у рачун. Ево сад је српски народ целом свету показао, да је збиља дорастао за уставне слободе, а показао је и то, да уживајуће те слободе, има и родољубља, да уме и да жртвује, да се подигне углед земљин, да земља буде сигурна.

Толико имадосмо рећи о српској престолној беседи, а сада ево саме те беседе:

* * *

Господо посланици! Поздрављајући вас, народне изборанике, сабране у први редовни сазив прве трогодишње периоде скупштинске, Намесништво Његовог Величанства краља Александра I. поздравља са задовољством, у исти мах, и нову еру редовнога државног развоја Србије, на основу новога земљског устава. Позвани, да у договору са владом земљском, одлучујете о државним и народним пословима, будите нам: добро дошли!

Влада краљевског намесништва, поткрепљена новом потврдом народнога поверења, наставиће живо и доследно свој рад у правцу, коме чврста парламентарна основа даје ново јемство живота и нову снагу. Уводећи у живот обилан законодаван рад последњега ванредног сазива народне скупштине, влади је већ пошло за руком, да за ово кратко време, упути повољно свој важни и тешки посао.

Нов општински закон, којим је, поред измењенога састава општина, проширена општинска самоуправа, свуда је већ ступио у живот.

Последњи избори скупштински, који су извршени по новом изборном закону, служе за потврду, да тај закон потпуно гарантује слободу избора; а примерен ред, који је владао на свима биралиштима, колико сведочи о подесности изборне системе усвојене нашим новим уставом, толико, не мање, служи на част народу, који је појмио сву важност свога задатка извршеног на биралишту.

Узакоњене измене у уређењу наше војске и одобрени ванредни прирез за подмиривање њевиних потреба створили су нашој војној снази и у тактичном и у материјалном обиру здраву основу, која одговара њевином позиву. Већ на првим овогодишњим скуповима и вежбањима наше војске ново је преуређење показало резултате, који могу да задовоље српско родољубље за жртве, које је народ принео и које приносе својој војсци. Ми смо срећни, што можемо свечано одати хвалу и признање њеним старешинама и наставницима, који су радили с одношћу и неуморно на њеном обучавању.

Исто је тако постигнут несспоран напредак и на послу финанцијском. Извођењем финанцијских закона и уређивањем финанцијских извора нашој је влади пошло за руком, да финанцијско стање наше државе упути правцем сталнога консолидовања, да државне приходе умножи и да наш кредит на страни опорави и оснажи.

Господо посланици! Уз ове главније радове око увођења у живот нових закона, који су на прошлој народној скупштини решени, наша је влада настала, да за садашњи сазив народне скупштине припреми и законске предлоге, који, по одредбама и у духу новога устава, имају да наставе започети преображај у нашој држави, како би се уставне слободе обезбедиле и у нашој отаџбини стално утврдила владавина законитости.

Задатци који вас на томе послу чекају, озбиљни су и важни, јер у најмучније задатке спада обезбедити праву слободу у исти мах и од стешњавања с једне, и од могућих злоупотреба с друге стране.

Према томе, господо посланици, наша ће вам влада поднети законске предлоге, о министарској одговорности, о уређењу главне контроле; о пословном реду у државном савету; о штампи; о зборовима и удружењима.

Уверена да ће одговорити очекивањима народним, наша ће вам влада поднети, осим наведених законских предлога, још и друге, којима је задатак, да тачнијом одређеношћу дужности и јачом заштитом права, подмире неке животне потребе, које се у земљи осећају.

Из пројекта државнога буџета и законског предлога о склапању буџета, који ће вам се поднети, уверићете се, господо посланици, о владиној тежњи, да што подробнијим одређивањем појединих прихода и расхода у буџету, унесе потпуну светлост у све наше финанцијске послове, те да народном представништву олакша тачан увид у државне приходе и расходе и у њихову оправданост.

Господо посланици! Не само повољно стање државних финанција, него и успешан развој расколиког државног и народног живота зависе превенствено од здравога и напреднога економског стања у земљи. После великих и успешних политичких слобода, сада је неодложно на реду, да се особита пажња обрати на привредно јачање и развијање нашега народа. Тиме ће се моћи поуздано обезбедити досадашње националне и политичке тековине и успешно вршити даљи државни задатци. У тој тежњи наша ће вам влада још овог сазива почети подносити законске предлоге, којима је задатак уређивање и ширење наше народне привреде.

Господо посланици! Мило нам је, што вам можемо објавити, да су наши одношаји према свима државама повољни и пријатељски. Многи докази пријатељске наклоности утврђују нас у уверењу, да је садашњој народној политици краљевине Србије, на њеноме путу одмерености и самосталног определавања, обезбеђено поверење европских држава.

Изузетне мере, које су, за неко време, биле отежале један део нашега земљског извоза, укинуте су пријатељским споразумом са суседном аустро-угарском монархијом. Узајамним лојалним објашњењем повраћено је уговорно стање и очуван је нашим одношајима с великом суседном монархијом онај пријатељски карактер, који су добри суседи упућени да гаје и развијају.

Познато вам је, господо посланици, да је берлинским уговором поверено аустро-угарској монархији, да, у интересу лакше пловидбе по Дунаву, изврши регулационе радове на Ђердапу. Србији је стављено у дужност, да, без икаквих материјалних жртава, учини олакшице овоме културном предузећу, у колико би, при томе, било потребно послужити се привремено српском обалом. Ти су радови отпочети 3. септембра, и при том свечаном акту, одзивајући се позиву краљевске угарске владе, била је заступљена и наша влада. Преписка између наше и аустро-угарске владе, која је отпочињању тих радова претходила, биће вам стављена на увиђај.

Мучко убиство извршено над нашим вицеконзулом у Приштини, јако нас је ожалостило. Већ и с тога, што полажемо велику вредност на што боље одношаје са суседном отоманском царевином, наша је влада настала, да то питање расправи са високом Портом путем доброга споразума, и ми имамо основа надати се, да ће се оно и расправити на достојан и задовољавајући начин.

У одношајима са балканским државама наша влада није никад пропустила обраћати пажњу на то, да се, солидарном сагласношћу, олакша развој прилика на балканском полуострву, који би био и правичан и одговарао интересима свих балканских народа.

Господо посланици! Послови, који вас чекају, многостручни су и тешки. Приступимо на рад с вољом и узајамним поверењем, па ће бог благословити труде наше.

У то име, желећи вам срећан рад, оглашујемо у име Његовог Величанства краља Александра I., да су седнице скупштинске отворене.

Живео краљ Александар!

Живео српски народ!

ДОПИСИ.

Стари Шови, 5. новембра. (Избор пароха.) Нема никога у нашем селу, који би могао, као што треба, описати, како је текао избор пароха, а још више да изнесе на видик оно, што се пре тога радило. За то сам узео ево ја перо, да вам колико знам и умем, бар нешто јавим и саопштим, те да чује и види и други свет, како има људи, који ни под-а-шта не цене нашу автономију, и како наше автономне власти место да не дају, да се наша автономија изиграва, а оне још помажу оне људе у рушењу и обарању наших автономнијих установа.

Ми смо имали честита и важана свештеника у лицу Милана Срданова. На велику нашу жалост неумитна смрт отрже нам га из средине наше, те дође доба, да бирамо другог свештеника. Избор тај обависмо лицем на св. Луку ове јесени, а имали смо

ЛИСТАК.

ЛЕК ОД ЈЕКТИКЕ.

Само гвожђе може да излечи јектику, зубобољу и метиљ: ашов — јектику, клеште — зубобољу и нож — метиљ. Ја не знам, да ли је наш народ сам саставио ту реч или је примио од другог ког народа; толико само знам, да сам је слушао од наших простих људи, а први пут сам је чуо баш од једног чобана, те по томе биће да је то својина нашег народа. Но било како му драго, у тој речи било је не само истине, него је сва та реч била права, суштина истина. Али: само је била! На грдну срећу, на велику радост вашу и ваше браће у целом свету та реч не вреди више, бар не вреди цела: од ава па до ножице. Ашов ће вршити и од данас своју дужност: човек ће њиме копати шаљчеве и јендеке, копаће и прекопаваће градину и у градини леје, па ће и раке копати, али ашов неће више бити лек од јектике. Он је своју улогу у том погледу свршио; помиско на њега неће више бити тако грозна и страшна, бар човек не ће више помишљати, да ће га само он на прву врајева излечити: опростити једном за свагда тешких и претешких мука.

И баш ашов први да иступи из реда?! Скоро би смо рекли, да је ту поремећен ред. Клеште ће и од сада да делају, а исто тако и нож, али ашов — не ће. Клеште не значе смрт, нож се подмеће овци, али ашов је до данас значио смрт — човека. И ето баш он први да изгуби свог значаја! То је велика срећа; то толико значи, да не можемо да схватимо тај значај, да морамо застати, па да сами себе питамо: је ли то могућно, можемо ли да верујемо: да има — осим ашова — лека од јектике?! Може ли се јектика излечити без смрти, може ли онај, кога је та грозна боља почела да захваћа својим канџама, помишљати на живот, а да заборави на смрт?! Може. Све до пре недељу дана није могао, а сада може. Јектици има лека, сигурна лека!

* * *

Бесњило је нешто страшно, грозно; наш народ зна увек да прича о томе. Дешава се, да бесно псето изједе човека, овај такође побесни и онда се то прочује не само у околини, већ читава покрајина о томе сазна. Колика је та несрећа види се отуда, што се наш народ од давнина чувао у том погледу. Не само псето, већ и сваку другу животињу, чим би видео што сумњивога на њој, он је просто убије и никад не жали за њом, па ма колико да му је вредила и била од користи. Да и не говорим о томе, да се читаво село узбуни и подигне, кад се повиче: бесно псето! Па ипак, поред све пажње, бива много несрећа и у нашег народа, а још више код других, где керови осим под сламом спавају још и у соби — под креветом. И мислило се, да нема бесњаку лека. Ал нађе се човек, који пронађе и том лека. Чувени француски научењак Пастер после многогодишњег трудног и тешког рада и испитивања, нашао је да се против бесњила може калемити, као што се калеми против богиња и то онда, кад је већ човек наједен од бесна пса. И Пастер тако данас лечи од бесњила, а за њим и многи други, тако да се тим путем и начином данас од бесњила лечи и код нас, у Угарској, у Будимпешти.

Пастер је учинио неизмерну услугу људству, али не само тиме, што је пронашао тај лек, већ што је показао пута, којим треба ићи, да се нађе лека и против других опасних и смртоносних болести. Још пре, но што је нашао лека од бесњила, нашао је Пастер лека против жуте и опасне заразне болести бедренице код стоке, — опет калемљењем. Све је то улило наде, да ће се наћи лека и противу јектике и нашло се људи, који су горели жељом и радили на томе са пуно надања. Узело се, да мора бити лека и противу јектике, само је требало тај лек наћи, и за то је француска академија одредила као награду пет стотина хиљада форината ономе, који би пронашао лека против те страшне и ужасне људске болести.

И нашли су га; нашао га је чувени немачки научењак и професор на берлинском свеучилишту др. Роберт Кох, својим дугим и неуморним трудом. Има већ прилично времена, како се говори, да је Кох нашао на тај лек, но све је то било само нагађање. Сам Кох је све до пре неколико дана ћутао, те од свега, о чему су новине писале, било је само истина, да Кох на испитивању лека против јектике ради и да је на правом путу, да до тога лека дође. Сад је и он сам проговорио. Истина, каже, да не би још изишао на среду, али су га на то натерале новине, јер не знајући ништа и само нагађајући, извртале су и претеривале, те су јављале свету празна неистина о његовом леку. Да би томе стао на пут, написао је чланак о лечењу јектике и штампао га у „Берлинском медицинском недељном листу“. Кох још није готов са својим истраживањем, још ће имати да испитује, и за то није у свом чланку говорио ништа о томе; какав је лек, како се справља и саставља, већ само о томе: како се употребљује и како лечи. Но за сад нам је доста и толико, тим пре, што нам Кох обећава, да ће нам за најкраће време показати и то: из чега се лек састоји и како се прави. Ту своју тајну неће он продати, неће тражити никакве награде за њу, него ће нам је открити бадава, на спас човечанства.

Да боме, да је Кохов рад тек у почетку; али тај почетак је тако повољан и сигуран, толико почива на здравом научном основу, да се морамо надати најповољнијем свршетку. Штогод је лечно болесника, код којих јектика још није била отела маха, него се тек почела развијати — све је излечио. То је најглавније; али је исто тако важно, што се средством, што га је Кох пронашао, може довнати, да ли је човек збиља јектичав или није, па и онда, кад је јек-

да бирамо између два кандидата: Трифуновића, досадашњег администратора наше парохије и Милана Стеје, новосадскога ђакона. Но не могосмо се сложити за једнога, те тако после избора показало се, да је од 37 гласова Трифуновић добио 20, а Стоја 17 гласова. Рекох, да се не могосмо сложити, но пофалих у томе. Могли смо се ми сложити, јер је наше село у опште до сада сложно било, кад-год је требало што да се уради, али овом приликом не дадоше нам други, да радимо слошки и заједнички. Тим други то су: овдашњи учитељ Јован Петровић и наш бележник Сигмунд Гентер. Они бацише семе раздора међу нас, које је и никло, а по свој прилици донеће, на жалост, и богата плода, јер видимо, да око тога настоје и наше више црквене власти.

Трифуновић администрира код нас већ пуне две године. За то време показало се, да би смо се могли с њиме слагати, као што смо се збиља и слагали. Он је вршио своју дужност на подпуно задовољство свију нас. Нисмо питали: ко је и какав је он пре био, него смо просто видели, да је он нама добар, да хоће љубави и слоге у општини, па то и што је човек већ прилично у годинама, те да се не потуца у тим годинама као администратор од села до села — хтедосмо њега за пароха, управо хтело га је цело село. Ал не хтедоше то оне две личности, што их горе споменух. А шта су они радили, да нас поцепају? Све могуће, па опет, право да кажем, остала би им сва мука узалудна, да их ни су наше више црквене власти потпомогле. Но сад је раздор ту. Конзисторија је именовала Стоју за пароха против воље грдне већине нашег оздашњег света, те услед тога може таково зло сада настати, које се сада једва може догледати и промерити. „Од оног часа, кад буде Стоја дошао, не виде нас нико у цркви“ — тако говори овде и мало и велико, и мушко и женско, а многи, боме, прете и са прелажањем у назаренство. Највећма је свет огорчен, што се у наш избор умешала и политичка власт, натарош, који није ни Србин, са општинским кнезом. Може се просто рећи, да су они 17 гласова за Стоју добијени силом и претњом, а где то није помогло и митом. Да вам наведем само један случај. Један је скупштинар добио квиту, да је платио за копање канала, а у истини није платио, само за то, да гласа за Стоју. О гошћењу и чашћењу нећу ни да говорим. А тек шта је радила друга „сила“ наш учитељ Петровић? Он изналази да два најугледнија човека овде: Паја Ђаконов и Ђока Гајинов немају права скупштинарског, те искључује исте од гласања. Међутим то су људи, који су и делом показали, да им наша црква и школа на срцу леже. Ђаконов завештава, не имајући од срца порода, цркви 10 ланаца земље и кућу, а школи 2 ланца земље, а међутим од вајкада је био скупштинар и одборник па неко време био је и потпредседник. Исто тако и Гајинов, који је и председником био.

А шта је конзисторија радила? Молили смо, жалили смо се и пре и после избора; молили смо и жалили смо се и пре и после именовања Стојина за пароха нам, ал глас наш остаде: глас вапијућег у пустињи. „То тако свуда бива, не могу вам помоћи“ — тако је увек епископ Василијан одговарао, кад смо ишли да га молимо и да му се тужимо.

Ми не велимо, да конзисторија није просто употребила своје право, кад нам је Стоју наименовала; али кад смо јој представили, да се све и сва радило, да Трифуновић не добије две трећине и кад смо је упозорили на опасности, које могу настати, она је требала да нам именује Трифуновића за пароха нам, тим пре, што је већина била на његовој страни. Е, ал шта ћете, кад учитељ Петровић вели: Само да нам дође још и трећи брат па да видиш живота! Знате, он и натарош су два брата, а Стоја ће бити трећи сад. Што су међу тим 200 пари дали потписа, да неће Стоју за пароха, то се никога не тиче.

После свега овога ја не знам, шта ће бити, но добра бити неће. Црква ће нам остати празна, а раздор ће овладати селом. Може ли то добру водити?

Панчево. 4. новембра. (Село српског певачког друштва „Венца“ у Панчеву.) У суботу 27. окт. о. г. приредило је српско певачко друштво „Венац“ село са игранком, па нека ми се допусти, да коју кажем о њему. Од како је ово друштво постало па све до данашњега дана, показало је оно не само да животари, него и да живи а извојевало је мишљење у публици да и треба да живи. За кога се тако каже тај је достојан пажње и шире публике. Од почетка свога има оно својега хоровођу г. Владу Каракашевића, човека одлучна, пуна воље за рад а при томе даровита, који свој дар не скрива као оно онај син у причи Исусовој о талантима, него је вољан, да тај свој дар употреби на корист овога друштва, које му је он, тако рећи, и душа и тело. Његову вредну заузимању и мару има да се захвали, што се ово друштво уздигло тако високо, које може да се испоређује и са другим друштвима, која имају на расположењу више средстава за своје усавршавање. Што највише диче овог младог човека, јесте она његова лозинка: „Или постојати као што треба, или никако“. Како од своје стране, тако исто гледи он, да побуди воље и у члановима својим певачима вољу к постигнућу постављена циља. Неговање српске песме, буђење на тај начин српске свести, приказивање појединих уметника — то је задаћа овоме друштву чији је дичан хоровођа г. Вл. Каракашевић, којега у слободним му часовима видимо где и компонује и већ је више његових композиција Чика Јовин „Невен“ украсило. Ми му од своје стране препоручујемо да и даље негује тај лепи свој дар, нека га не напушта, млад је човек, па ће постићи све оно за чим тежи.

Песме, које је певало друштво беху одпеване на задовољство свију оних, који дођоше, да проведу који весели часак. Нећемо се упуштати у опширну критику, него ћемо да истакнемо дивно певање бас-сола г. Б. П.; декламовање г. С. В. Оба ова господина са још неколико друга дођоше на позив овог певачког друштва, да суделују, чега су се они вољно и примили. Нека је велика хвала милим гостима, који су ову забаву увеличали. Осим овога вредно је споменути и „Песму анђела“ сопран-соло уз пратњу гласовира и виолине од Брасе, пева гђца Софија Мерзићева, прати је на гласовиру гђца Аурелија Чобанова а на виолини г. Вл. Каракашевић. Не зна човек чему пре да се надиви: или оној уметнички отпеваној песми или оној кроз тачној пратњи на гласовиру или оним правим анђеоским звуцима на виолини. Све је то било како се само пожелети може. После програма дошле су на ред игре. Разуме се, да се отпочело с колом, које је управо и расположења улило у млада срца и за даље игре.

Весеље је трајало до зоре. Сваки је задовољан отишао кући и остао при уверењу, да ће ово друштво све боље и боље напредовати под честитим хоровођом својим г. Вл. Каракашевићем, којем нека је на труду и овом приликом највећа захвалност.

Вести из места и са стране.

✝ ПОП-ТРИША ЛУКИЋ.

Из Уљме нам стиже тужна вест, да је 5. новембра умр'о ондашњи свештеник поп-Триша Лукић, у својој 45. години, а после шестонедељног тешког боловања. Покојник је био прави народни свештеник, увек врли борац где год се тицало народне ствари и одбране народне части. Усталаштво његово за све што је добро и одговара народним интересима свима нам је добро познато, а умео је, да не устукне ни у најжешћој борби ни под најтежим притиском. Год. 1881. само се њему има захвалити, што није у Уљми дошло до јачег проливања крви, јер само је он могао да стиша узбуђен, узрујан и огорчен народ. Наша га је странка истакла пролетос, приликом избора за наш народно-црквени сабор као свештеничког кандидата за варош Вршац, у уљманском и вршачком срезу. Био би и продро, да се нису политичке власти умешале и да није било насиља. У покојном поп-Триши губи српски народ једног од својих најбољих свештеника, а наша странка једног од најватренијех поборника начела јој. Он је био један од оних наших свештеника, кога је народ волео и поштовао, јер је и он народ волео, јер је не само поштовао, него се и борио за народна права. Слава врлом покојнику, поп-Триши Лукићу!

Премештени предстојници. У званичним хрватским „Народним Новинама“ читамо наредбу банову о премештају неких среских предстојника. Између осталих премештени су: Милан Мркшић срески предстојник шидски, у Нашице и Коста Николић, срески предстојник пазовачки, у Пакрац. На место Мркшићево долази Светозар Косановић као управитељ, а на место Николићево Јован Шајбл такође само као управитељ.

Прослава 25-годишњице Ал. Коњовића брестовачког учитеља. Пишу нам: „Црквена општина брестовачка закључила је да прослави 25-годишњицу службовања свог честатог учитеља у идућу недељу 11. (23.) нов. 1890 год. на овај начин. 1. Тога дана служиће се св. служба, а после службе одржаће се благодарение. 2. Општина је по том наредила да се обави школска свечаност. Од стране општине поздравиће јубилара одборник г. Лазар Николић, по томе скупштинар и ученик му Божа Вериħ, а по томе ђаче Софија Николићева. 3. Том приликом преда ће му председник за успомену дар од стране општине. 4. Сједе честитке у кући јубиларовој. 5. Народна слава. Није искључен ни поздрав од стране браће учитеља, који на ову прославу дођу. С тога се позивају сви поштоваоци г. Ал. Коњовића да тога дана у Брестовац дођу. Они пак који не могу доћи, нека изјаве своју радост и поштовање писмено.“

„Дарданија“. Ово је име новом политичком листу, што је почео излазити под уредништвом Драгашевића, пуковника у миру. „Дарданија“ неће служити ни једној данас постојећој партији у Србији, „него ће припадати целокупном српском народу са тежњом, да му буде гласилом непартајским, гласилом општим, братским, пријатељским“. Програм је иначе врло родољубив. Цена је листу ван Србије 10 фор. годишње, а излазиће за сада једанпут недељно. Формат је велики, по облику великих руских листова.

☛ Због арх. Михаила излази данашњи број нашег листа на по табака.

БРЗОЈАВИ „ЗАСТАВИ.“

(Стигли 8. новембра у вече.)

Београд. (Од нарочитог извештача.) Становништво округа врањског јако се узнемирило због неродољубивог поступка начелника окр. врањског и капетана Јанићијевића, који нехтедоше примити под заштиту ону добеглу девојку — арнаутку —; већ је управо срамно предадоше турском кајмакаму. Чује се из меродавних кругова да ће влада ових дана дегредирати окр. начелника и капетана Јанићијевића, што су ову ствар неверно преставили министру унутрашњих дела. — Радикални посланик за окр. врањски Тодор Радовановић поднеће ових дана интерпелацију на министра унутрашњих дела, што већ не уклања овакве чиновнике из народа.

тика тек у првом зачетку, кад тек сумњамо и помишљамо на њу.

Лек се овај употребљује, пошто се убризгава (уштрцава) човеку под кожу. Ево шта вели сам Кох, како тај лек делује. Болесници, кад им је неколико пута лек уштрцао, почели су после неколико сати јаче да кашљу и избацују, али после престану и кашљати и избацивати. Знојење ноћу такође престане, болесници почну боље изгледати и бивају тежи. На свима болесницима, код којих је јектика у почетку била, нестало је за четир до шест недеља и најмањег знака болести и они су били потпуно излечени.

* * *

Сви знамо, шта је јектика. То је грозна и страшна болест сама по себи, а кад помислимо, да је она у најновије време ужасно почела да узима маха, да су на прим. у Немачкој од 100 болесника 10 јектичавих, једва да можемо замислити, од колико је значаја Кохов проналазак. Јесте, ми сви треба да се радујемо и да смо благодарни Коху на великом и неуморном труду му као људи, који имају срца и душе, који имају осећаја, који умеду и да се радују и да тугују с другима. На жалост, има људи, који се радују Коховом проналаску из са свим других: себичних и саможивих разлога. Сиротиња, тежак и мучан живот, при томе прекомеран рад — то су најжешћи узроци јектици. Нигде се то тако не види, као у земљама, где има фабрика. Фабрички радник — то је готова јектика. Ради скоро без одмора у мрачним и загушљивим радионицама, а поред никакве хране. И неке новине већ пишу, како је и у том погледу од великог значаја проналазак лека од јектике. А шта значи то? Како то да тумачимо? Радничко стање не треба да се поправља, јер се не треба бојати, да ће радници умирати од јектике. Та за бога, ту је Кохов лек! Човек просто да се згади на писање тих новина. Нека раде радници и од сада беспрестанка, нека гладују — њихове госе треба да имају само доста Кохова лека, па ником ни брига! Па да не кажемо, да имају они право, који тврде, да су наука и напредак њен просто средство у рукама моћних и силних за угњетавање јадних и бедних. Но те се новине варају у рачуну. Истроши се и гвожђе, а камо л' се неће човек истрошити. А треба и то знати, да је Кох само за човека нашао лека од јектике, а никако за орђе састављено од меса и костију — као што је данашњи фабрички радник. Овоме не поможе ништа. Најпре здраве и доста хране, умерена рада, потребна одмора, па онда Кохова лека.

А шта тек да кажемо на оно, што исте новине тврде, да ће од сада моћи и војника више бити. Моћи ће се узимати у војску и слабији војници, само, као и у фабрикама, треба имати довољно Коховог лека....

Али зар још и о томе да говоримо?

—.

ОГЛАСИ.

СТЕЧАЈ.

Смрћу јереја Стевана Протића, негда пароха товаришког, остала је парохија та упражњена, са којом је скопчана плата I. класе, на коју се овим и стечај расписује.

Молитељи имају своје, са нужним сведоџбама снабдевене молбенице, посредством својих предпостављених власти, конзисторији овој до 10. (22) децембра 1890. поднети.

Из седнице епархијске конзисторије Бачке у Новом Саду, држане 4. (16.) октобра 1890.

1—3 **Конзисторија епархије Бачке.**

СТЕЧАЈ.

Смрћу јереја Стевана Николића, не да пароха ђурђевачког, остала је парохија та упражњена, са којом је скопчана плата III. односно V. класе, на коју се овим и стечај расписује.

Молитељи имају своје, са нужним сведоџбама снабдевене молбенице, посредством својих предпостављених власти, конзисторији овој до 10. (22.) децембра 1890. поднети.

Из седнице епархијске конзисторије Бачке у Новом Саду, држане 4. (16.) октобра 1890.

1—3 **Конзисторија епархије Бачке.**

СТЕЧАЈ.

На упражњено место протопрезвитерског капелана у српској источно православној општини новосадској овим се стечај расписује.

Молитељи имају своје, са нужним сведоџбама снабдевене молбенице, посредством својих предпостављених власти, конзисторији овој до 10. (22.) децембра 1890. поднети.

Из седнице епархијске конзисторије Бачке у Новом Саду, држане 4. (16.) октобра 1890.

1—3 **Конзисторија епархије Бачке.**

КОНФЕКЦИЈЕ ЗИМСКЕ

НАЈНОВИЈЕ ЗА ГОСПОЂЕ.

МАНТИЛА са свилом постављени од свилена блиша, солејла, пелцштофа са пелцом оперважених кратки и дугачки, фазоне елегантне по париском журналу. **ЖАКЕТА** кангарн и блиш у свима бојама. **МУФОВА** сваке врсте.

ЗА ГОСПОДУ: Путни бунди и зимски одела, све по јефтиним ценама препоручује

ПАНТЕ СПАИЋА СИН

1—4 **у Митровици.**

МЕШОВИТА РАДЊА

М. П. МИХАЈЛОВИЋА

У ЈАРКОВЦУ

потребује једног помоћника мануфактуристу. Ступити може одма у радњу. 1—3

За моју шпецерајско-гвожђарску и мешовиту трговину требам једног млађег помоћника, који може одма ступити.

ПАЈЕ АРСЕНИЋА СИН

1—1 **у Илоку.**

Ј. ИСАЈЛОВИЋ

У ДАЉУ

издаје своју мешовито-шпецерајску трговину заједно са станом од једног дућана, 4 собе, зградом и подрумом, из слободне руке под најам на једну или више година под повољним условима. Упитати се код

2—2 **Ј. Исајловића**, трговца.

СТЕЧАЈ.

У Београдској задрузи за међусобно помагање и штедњу упражњена су места, и то:

а) Једног вишег чиновника (шефа административног одсека, секретаријата);

б) Једног млађег чиновника, помоћника при књиговодству;

в) Једног чиновничког приправника, практиканта при благајничком одсеку.

На ова места расписује се стечај под овим условима:

1., Плата је одређена за сада, и то: за место под а) од динара 2400—3600 (око а. вр. фор. 1200—1800) на годину; а за место под б) од динара 1800—2200 (око фор. 900—1100) на годину;

2., Кандидати за места под а) и б) морају имати нужне квалификације и стручну спрему за дотично место, о чему морају поднети и уредне доказе;

3., Кандидат, на кога падне избор за место под а) и б) ако није српски држављанин или бар под српском заштитом, мора ово надлежним путем да издејствује;

4., Кандидат, на кога падне избор, мора пре него се у дужност уведе, да положи пријемни испит из предмета, који спадају у делокруг банкарских послова;

5, Кандидат за место под а) мора поред српског језика, да влада добро немачким, а по могућству и француским језиком;

6., Кандидат који буде изабран, дужан је дати изјаву, да пристаје на све услове о пензионом фонду и прописе уредбе о чиновницима београдске задруге;

7., Првенствено право имају они кандидати, који су већ били у новчаним заводима; и

8, Кандидати имају поднети управи своје молбе, поткрепљене са документима о квалификацији и досадањем њиховом занимању најдаље до закључно 20. новембра о. г. по старом календару.

Број 1824. Београд, 3. новембра 1890.

2—4 **УПРАВА.**

Власник и издавалац Славко Свет. Милетић. Одговорни уредник Васа Милутиновић. Српска штампарија дра Светозара Милетића.